

Zsikla Mónika

A vonal és ami előtte van

Szj Kamilla: Szüntelen vonal / Fluid Line

📍 Paksi Képtár, Paks

📅 2012. szeptember 22 – november 11.

Szj Kamilla: Szüntelen vonal 1.2 / Fluid Line 1.2

📍 Kisterem, Budapest

📅 2013. január 9 – február 15.

A fizika halmazállapot-változásokat jelölő fogalma, a fluiditás viszonylag ritkán állítható párhuzamba vizuális művészeti törekvésekkel, életművekkel. Szj KAMILLA több évtizedes rajzoló tevékenysége azonban épp e fizikai fogalom érvényében körvonalazódik leginkább. Munkássága középpontjában a vonal áll, mely folyton változó alapelvként van jelen az életműben. Egyszer tulajdonságain (szín, irány, hossz), máskor technikai létrejöttén (rajz, karc, hidegtű), megint máskor strukturálódási rendjén (forgatás, átfedés, szétesés) változtat Szj. De a megkülönböztetés módszerével sohasem terheli a nézőt, képeinek csak a legritkább esetben ad címet, készülésük dátumát pedig legfeljebb a maga számára tartja mérvadónak. Munkáin nincs kódolható képi narratíva, nincs lekottázható történet vagy felismerhető ikonográfiai fordulat.

A képtereken kívüli folyamatosság átélésére kifejlesztett egyik eszköz a különböző periódusokból származó munkák egy térben, sőt gyakran egymás mellett történő szerepeltetése. Ennek köszönhetően a mindenkor néző nemcsak a képek

belső terében, hanem a munkák együttes rendszerében is az időtlen folyamatosság tapasztalatát éli meg. A szándékoltan mellőzött cím- és dátum-mankók a vezetettség hiányában bizonytalanságot keltenek. Azt a jótékony bizonytalanságot, amelyben magunkra maradva képesek leszünk Szj kozmikus rendjének átélésére. Eme rend szemlélésekor jelentéktelenné válik, hogy a képek vonalainak irányát balról jobbra, az egyes motívumok (konzervdobozok) alakulását az épülettől a szétcsúszásig, avagy fordítva követjük-e, a képtéren belüli folyamatosság irány nélkül is állandó marad.

De hová képes elvezetni ez az időből kiszakított, irány és horizont nélküli folyamat? Igen, nem tévedünk nagyot, ha automatikusan rávágjuk, hogy a „semmibe”. Sőt, az evidens válasszal nemcsak a képi kódolás egy lehetséges szintjéhez, hanem a művész saját munkáira vonatkozó interpretációihoz is közelebb jutunk.

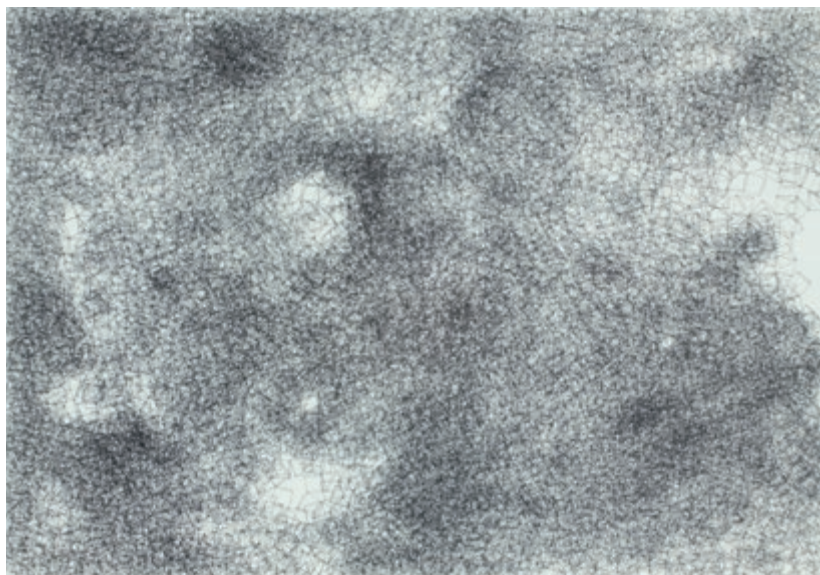
„Kamaszkoromban az ágyon fekvé, lábamat a falnak támasztva órák hosszat néztem az üres falat. Anyám ilyenkor mindig azt kérdezte: mit csinálsz? Semmit, válaszoltam. Nem lehet »semmit« csinálni! Miért nem csinálsz »valamit«? De én a »semmit« a mai napig csinálom. Megrajzolom magamnak a saját semmimet, amit aztán nézhetek. Ahogyan a körülöttem

¹ A Paksi Képtár 2012-es őszi Szüntelen vonal / Fluid Line kiállítása alkalmából a képtár gondozásában egy katalógus is megjelent, amelyben a művész idézett szövegei is megtalálhatóak.

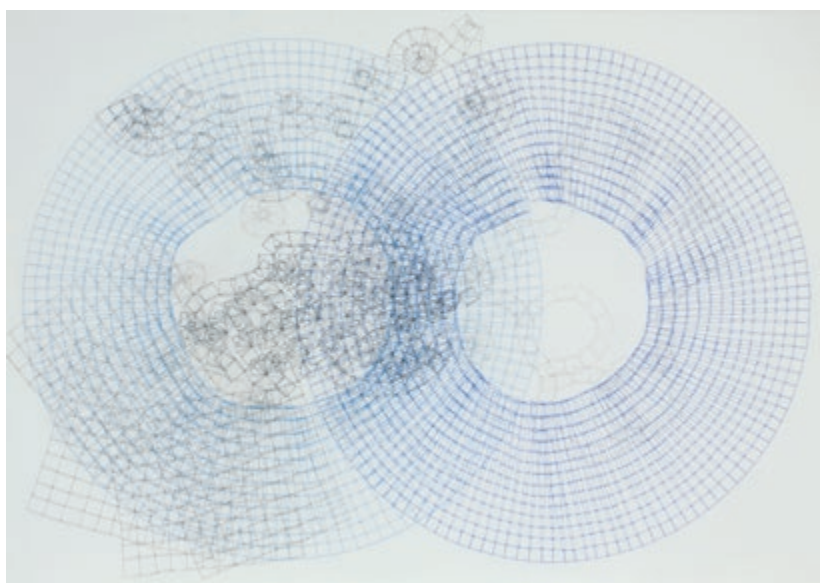
Szj Kamilla

Cím nélkül, 2005–2006, papír, ceruza, 300x150 cm

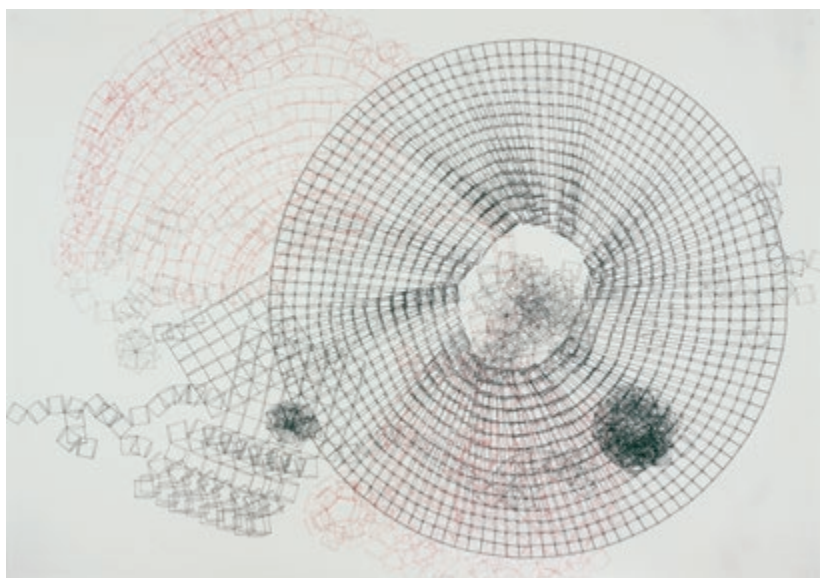

Szj KAMILLA
Cím nélkül, 2012, papír, ceruza, 70×100 cm © Fotó: Sulyok Miklós

Szj KAMILLA
Cím nélkül, 2012, papír, ceruza, 70×100 cm © Fotó: Sulyok Miklós

Szj KAMILLA
Cím nélkül, 2012, papír, ceruza, 70×100 cm © Fotó: Sulyok Miklós

lévő világ egyre harsányabb és vizuálisan tola-
kodóbb lett, én annál kevésbé akartam beszállni
a versenybe. Még azt is vállaltam, hogy képeim
annyira visszafogottak legyenek, hogy akár
észre se vegyék őket. Visszatértem a semmihez,
az üres falhoz. Nem egy újabb képet akartam a
néző szemébe nyomni, hanem teret teremtek,
amibe beléphet az, aki egyáltalán észreveszi,
és aki erre fogékony. Rajzaimat szinte spártai
módon készítem. Szemben az expresszionista,
önkifejező attitűddel, inkább fizikai igénybevételt,
türelmet és önfegyelmet igényelnek.”²
És valóban a képek terében feloldódva szinte
felfoghatatlan, hogy miként lehet Szj élet-
műve ennyire tiszta és fegyelmezett? Sehol
nem tűnik fel egy, az egészhez organikus
nem kapcsolódó szín, vagy a figuralitás hajla-
mának elnyomásából származó hibrid vadhaj-
tás. A művek terét a tökéletes geometrikus rend
jellemzi. De hogyan lehet évtizedeken át újabb
és újabb kompozíciókat, maximálisan redukált
eszközökkel, egyetlen részproblémára fóku-
szálva létrehozni? A Paksi Képtárban bemuta-
tott anyag némileg közelebb vitt a válaszokhoz,
a kiállításon az egyes korszakok mérföldkő-
nek számító munkái mellett ugyanis a szinte
soha nem látható művészkönyvek is debütál-
tak. A könyvek színeikkel és figurális kompozí-
cióikkal sűrűn telerajzolt, már-már hedonista
oldalai azonban nem csak izgalmas bepillantást
engedtek egy intim milióba, hanem érthetőbbé
tették a művész spártai önuralmát is. A színes
és figuratív lendület, melyet a füzetlapokra csak
úgy, lábjegyzetként kirajzol magából, mintha
fegyelemtanulmányok lennének a nagy rajzok
geometrikus rendjéhez. A füzetlapokon fellazult
rend – amelyre Szj saját magát, s jó értelemben
véve művészi praxisát is kárhóztatta – maxi-
mális kontrasztban áll a falakra gombostűzött
nagy méretű munkákkal. De ehhez a kont-
rasztos állapothoz ritkán van alkalmunk közel
kerülni, a kiállítások többségén szinte kizárólag
Szj koncentrált munkájának gyümölcsseit látjuk,
ezért talán örökre talány marad, hogy a spártai
önuralmat a hedonista színesség inspirálja-e,
avagy fordítva.

A Kisterem Galériában a paksi kiállítás anyagá-
nak egy szűkebb szeletét láthattuk, a legújabb
munkák kíséretében, ahol korábbi gyakorlatát
felülírva Szj Kamilla címet adott kiállításának.
A magángaléria a paksi *Szüntelen vonal / Fluid
Line* beszédes címét 1.2 számozással igyekezett
folytatni. A címek hangzatos egybecsengése
mellett a budapesti kiállítás záróeseményként
a Paksi Képtár gondozásában megjelenő kataló-
gus bemutatója is felidézte az őszi kamaratár-
latot.

² Szj Kamilla, *Szüntelen vonal / Fluid Line*
kiállításkatalógus, Paksi Képtár, 2012. 23.o.